

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

UN TRIMESTRE

Dins Espanya: una pesseta.
Fora d'Espanya: dues pessetes.

Redacció i Administració

General Barceló, —1.—2.ª

PALMA DE MALLORCA

LA AURORA

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

A Manacor: Ca-Mestre Antoni Fiol
Ferrer, 3.—Ca-Pamo Andrés &
cover, Plaça del Palau, 2.A Palma: Llibreria d'En Guasp,
Morey, 6.—Taller d'encunadors
d'En Francesc Ferrer,
Sta. Eulària, 25.—Llibreria Er-
nest Frau, Brossa.—Llibreria
d'Alomar y Fontdevila, Brossa.

Surt cada dissapte per donar ventim i altres erbes an es qui s'ho guany

Parla En Revenjoli. Escoltan i oïreu

Bufarols

Se'n haurán de dur un bon raig de grans bandes d'anticlericals, perquè s'ho tenen re-de-ne-guanyat amb so seu carromyissim proceiment, que, a dir ver no té per aent agafar.

Vaja, idò, anticlericaletxos, prepara aqueixes galtes vostres, i les vos «bufarolejtjarem» una mica.

I

Més animalades de «s'Animalot pudent».

Dos articletxos posa es «Puput» dissapte contra En Maura per esser-se retirat de sa política; i fa saboneta contra aquest gran estadista, tractantlo de «cursi» i de «comediant», dient que ja era ben hora que se retirés, i que «Maura» vol dir «menjadora». També tira una cossa an En Lacierva, tractantlo d'«animal», —Vetaquí un motiu més per estimar i voler En Lacierva, que un «animalot» tan «animalíssim» com es «Puput» li tir aqueixa cossa. Si En Lacierva no fos cosa bona, es «Puput» no li tiraria gargais des seus demunt, sino que l'alabaria.

Llavò posa s'«Animalot» unes gloses algordenteres «D'els Reis», molt propies per divertir bagassers i heroines de bordell.

Després tira un raig d'escopinades an el gran arquitecte Gaudí sobre sa magnífica, sobre s'originalíssima corona de l'altar major de la Seu. ¿Voleu més prova de que aqueixa obra d'obra d'En Gaudí es una cosa superior? Basta veure que s'«Animalot» la desjecta i fa potadetes contra ella.

A Puigpunyent la setmana passada hi havia la Santa Missió. I ¿que vos eregüeu que va fer s'«Animalot pudent»? Una «pudorada» de ses seues. Com a bon merdacaner d'En Banyeta-Verda dissapte passat amollá un bon raig d'infamies i noniagnades contra aquella obra de Deu de la Santa Missió.

¿Devotes persones que teniu sa poca alaxa d'admetre encara dins ca-vostre aqueixa boca d'infern des «Puput», bé vos hi poreu embadallir, bé hi poreu xalar amb aqueixes animalades, amb aqueixes escopinades que aquell infame paperot vomita contra la Santa Missió de Puigpunyent!

També pega s'«Animalot» unes quantes ponyides an el Rt. Capellá i Monges de Pòrtol sobre fer «eis Reis» o es «Pastorells», suposant calumniosament que es per negoci que ses Monges volen fer «es Pastorells».

No hi ha remei: a tota obra bona es «Puput» li ha de tirar sa seua buina.

Ah! acaba es gran noningú amb un parel de fleumes contra En Revenjoli. Això no poria faltar.

II

Es Congrés Socialista Balear.

Sembla que en feren un es nostros socialistetxos es dia de Capdany a Ciutat. Se va compondre aquest «Congrés» de quatre delegats de Ciutat, quatre delegats de Lluchmajor,

dos de Manacor, dos de Marratxí i un de Capdepera. Total: tretze delegats. ¡Nombre fatídic! de mals averanys! De manera que de totes ses illes Balears acudiren an aqueix Congrés tretze subjectes, representant cinc poblacions! Això ja es anarhi molta de gent i bé se pot dir «Balear» tal apiec! ¡Ell e-hi concorregueren cinc poblacions! Dins les Balears n'hi ha un centenar de poblacions. I sols de cinc e-hi ha acudida gent an aqueix gran Congrés socialista! Això ja se diu estar molt estès es partit socialista dins ses illes Balears!

III

Mentiu, grans socialistetxos!

Per voltros parlam, que dissapte passat deis demunt s'«Obrer Balear» que s'ensenyansa laica es «científica» i «racional». ¿Aí «científica»? i nega i combat i blasfema sa font i sa rel i es principi de tota ciencia, que es Deu? Deu es sa meteixa llam, sa meteixa sabiduria, sa meteixa veritat, immensa, eterna, infinita, omnipotent, omniscient. Si, socialistetxos, es negar Deu, es combatre Deu, es blasfemar Deu, com e-hu fa i no sap fer altra cosa s'escola laica; es signe d'ignorancia, de toxerrudesa, de barbatxaria. Es s'escola de Satanás, pare de sa mentida, pare de tot crim, de tota iniquitat. Dins s'escola laica casi no s'aprèn altra ciencia que sa des crim, s'iniquitat, s'odi a Deu, caracteristic des dimonis i des condemnats.

En lo que tampoc no sabeu que vos matgeneau jo socialistetxos! es amb so dir que s'ensenyansa laica es «racional». ¡Es vostros grans mentiders! ¿Com ha d'esser «racional» s'ensenyansa laica, si comensa per negar Deu, per combatre Deu! ¿E-hi ha res ni's pot cometre res més «irracional» que negar Deu, que negar que hi haja Deu? allá ont tots es pobles i nacions de la terra sempre i per sempre han cregut en Deu, han adorat un Deu, han confessat lo que es evidentíssim, que sols sa vista del cel i de la terra i de la mar i de totes ses coses criades mos mestren que hi ha un Criador, una Ma poderosa que hu ha fet tot des no-res. Vaja! grans virolles d'incréduls, veiam si n'heu vist cap mai de rellotge que sa sia fet tot sol? ¿Vos n'heu pogudes posar mai de sabates que se fossen fetes totes soles? ¿N'heu vista cap mai de camia que se sia feta tota sola? ¿Qui es que, en veure un rellotge, unes sabates, una camia, no comprega que hi ha hagut un rellotger, un sabater, una cosidora qu' han fetes aqueixes coses? ¿Que dirieu voltros meteis, anticlericaletxos assolciats, si un devant voltros digués: —No creec que hi haja hagut cap rellotger qu'haja fet aqueix rellotge, cap sabater qu'haja fetes aqueixes sabates ni cap cosidora qu'haja cosida aqueixa camia ni negú qu'haja feta aqueixa roba! No, totes aqueixes coses se son fetes soles! —¿Que li dirieu jo anticlericaletxos! a un betzanot que vos digués tals desbarats? —Idò això son tots es qui diuen que no hi ha Deu, tots es qui hu ensenyen, tots es qui fan guerra a Deu. ¡Això es s'ensenyansa laica, que resulta sempre infaliblement ensenyansa sensa Deu, ensenyansa contra Deu, ensenyansa de

que no hi ha Deu. De manera que es negar Deu, es negar s'evidencia, sa raó natural; es un atentat contra sa raó natural! I voltros, escriguedoretxos de s'«Obrer Balear», teniu sa poca alaxa de dir que s'ensenyansa laica es s'ensenyansa racional! ¡Tant com es manec de sa grenera, tan com sa coa de s'ase e-hu es «racional»! ¡Veïes aont treu cap anar a dir que tal ensenyansa del dimoni es «racional»! Mentiu com l'ànima de Judes tots es qui hu deis, grans bígueres caps-de-grí!

IV

¡Farsants! ¡més que farsants!

P'es socialistetxos de s'«Obrer Balear» parlam, que dissapte passat mos tornen florir es cuc de s'oreia llamentantse i fent com que escandalisarse contra sa guerra, jurant i perjurant que sa guerra es lo més dolent, lo més injust, lo més infame que's pot ni pensar. Pero ¿son sincers es socialistes amb tot això que diuen contra sa guerra? ¿Ells tenen pit per dir que sa guerra es tan dolenta, tan injusta, tan infame, i tenen ells per tot programa sa «guerra social», sa guerra de pobres i rics, que, segons ells, ha de fer fer ni a tot quant existeix? Si, això es tot es pla des socialistes: per compondre el mon, esfondrarho tot, passarho tot a foc i a sanc, fins que no quedi res de lo qu'ara hi ha: amb una paraula, sa «guerra social». Això volen fer es socialistes, an això se redueix tot es pla des socialistes, fer fer ni a tot per compondreho tot, i fer fer ni a tot amb una guerra universal, una guerra de ciutats amb ciutats, de families amb families, de germans amb germans, de pares amb fis i de fis amb pares. ¡I es qui volen fer tal guerra universal, sa més horrible, sa més cruel, sa més aborronadora de totes ses guerres, —tenen sa poca alaxa de sortirmos cada instant demunt es seu paperot condemnant sa guerra com lo més dolent, com lo injust, com lo més infame que's pot dir ni pensar! ¡Quins farsants, Deu meu! ¡Pero quins farsants! Per representar tal farsa, se necessita no tenir-ne gens gens gens d'allò que no'n venen a plassar... ¡Com es verneidíssim de socialistetxos!

V

Paners foradats!

Si, això se son demostrats es republicans amb motiu de sa retirada d'En Maura. Les va alegrar tan fort aquella retirada, que cuidaren a fer ni d'alegria, tiraven es capell a l'aire feien bots i xecalines; pero lo que més feren, va esser mostrar sa fillassa. Per que es que ells no volen En Maura? per que les fa tanta de nosa i de rabia En Maura? ¿Ns per res que s'assembla an es bó d'Espanya? ¿Es per que En Maura sia cap perill per Espanya? ¿Es s'amor an es bé públic ni a l'Espanya, que mou es republicans contra En Maura? No es res d'això; es, i ells meteis ara hu han confessat, per que veuen que En Maura es es contrari més gros que té sa república dins Espanya; sa barra de cap més resistent que dins s'orde actual de coses troba sa Revolució anárquica dins Espanya; s'estaló més revengut i més mal de torcer que té avuy sa Mo-

narquia dins Espanya. Per això i per no res pus es republicans son tan contraris d'En Maura. Si, ells meteis e-hu confessaren a's mig de s'alegria escandalosa que'ls entrá quant saberen que En Maura se retirava. I tengueren es poc seny de dirho públicament, que sa retirada d'En Maura era per ells mitja victoria de sa República, que era la mitat de sa feina que necessitaven fer per llevar des mig sa Monarquia i posar sa República; i que fent ells retirar En Maura, havien decantat s'obstacle, s'atacra més gros que hi havia per entrar ells. De manera que dins Manacor com a Barcelona i a tots ets altres recona d'Espanya es republicans deyen amaveus altes que ben aviat ben aviat seria un fet sa República dins Espanya com a França i com a Portugal.

Aqueixa franquessa i frescura de llengo des republicans els ha traits, els ha fet un mal tan gros, com qual-sevol que hi veja gens, pot coletgir. ¡Figura vos de quin efecte havien d'esser aqueixes bravejtades des republicans a certes altes regions! ¿Que havia de dir es Poder Moderador devant aquella claredat amb s'espresaven es republicans? ¡Quina llissó no donaven ells a tots es monárquics, a tots ets interessats en sa conservació de sa Monarquia? ¿Era això cap qüestió d'antipatia personal contra En Maura? ¿Setraetava de si En Maura era més o manco superbiós o poc comportivol o poc trempat per dur es timó des Govern? No, es republicans manifestaren ben a les clares per que estaven tan contents de sa retirada per que havien conseguit fer més de mig camí per llevar des vents sa Monarquia i posarhi sa República; per que fent retirar En Maura havien decantat s'obstacle, es contrari més gros que hi havia per entrar ells. Això creim que va esser una gran llissó per certa gent de qui «hi ha dalt». Al manco es fets com que hu demostrin. Noltros n'estam convenidíssims de que es així. ¿Quins son aqueix fets? Escoltau.

VI

En Maura altra volta Cap des partit conservador

Pocs dies després d'esserse retirat En Maura, aná a veure el Rei, va estar amb el Rei més d'una hora i en sortí molt satisfet.

Se'n aná a fora. Se reuniren tots es senadors i diputats conservadors dia 8, proclamant tots amb gran entusiasme que tots se feien seu tot quant havia dit En Maura per fonamentar sa seua retirada i que no volien ni hiporia haver altre cap des partit conservador més que En Maura. Dia 10 N'Azcarra i En Dato duen an En Maura aqueixa manifestació des partit, i dia 10 es meteix Maura contesta ratificant tot quant havia dit per fonamentar sa seua retirada i diu que se torna encarregar de Cap des partit conservador.

«El Heraldo de Madrid», liberal, inimic d'En Maura, dia 11 resumí aqueix fets dient: «Es Cap des conservadors ha ratificat lo que digué dia 1, sobre tot això»: Si la Corona jutja tan necessaria o inconvenient o indiscreta o més perillosa que lo «statu quo», sa rectificació (de sa política d'anar lligats amb sos republicans), de mo-

nera que sa política qu'ha prevalet desde octubre de 1909 no romangua desterrada des Govern a tota ultransa i per a sempre, es Ministeri actual o altres que se formin amb elements per l'estil, haurán de seguir governant fins que se sia congriat un altre Partit conservador, diferent des d'ara, per prendre torn amb ells.

«Ara si la Corona se resol a fer tal rectificació, sols porá ferla eficaç p' es bé públic perseverant a tota ultransa amb uns o amb altres ministres, que se subjectin sempre an aquella rectificació fins que hi haja un partit (lliberal, democràtic o una altra cosa), trempat per prendre torn de Govern amb sa Política que's Partit conservador actual representa, i que no'n pot practicar d'altra.»

«Dins aqueis paragrafs se diu que, si no se rectifica sa actuació positiva des poder moderador, haurá de seguir sa política liberal fins que se sia format un altre partit conservador, diferent des qui En Maura dirigeix.

«Després de sa publicació de tal nota ha ocorregut un fet que pot esser capital dins sa política espanyola i fins decisiu per sa sort de sa dinastia. Només en tenen notícia exacta dues persones.

Abans de sa conversa secreta a que aludim, havia resolt En Maura deixar es Caporalatge des seu partit, perquè el suposava obligat a rectificar, a mudar es seu proceir, a esser diferent de lo que fins ara es estat. Després d'aqueixa conversa, En Maura no creu que estiga obligat a deixar tal Caporalatge perquè es partit conservador pot seguir essent lo que es estat fins ara.

«E-hi ha haguda, per lo tant, una rectificació amagada. ¿De qui? En Maura digué: o rectifica el Rei o rectifica es partit conservador. Aquest resulta que no ha rectificat. Sa conclusió que hi ha que treure es molt dolorosa» (Es un liberal que parla).

«Noltros, diu «El Heraldo» e-hu deploram.»

Ido LA AURORA n'está contenta.

¿Que ha passat aquí? Es segur que han passat moltes de coses, que per ara no poren sortir defora, que fins passat es seu temps no se sabrán. Ara no més sabem aqueis fets: retirada d'En Maura dient ben clar per que se retirava; entrevista d'En Maura amb el Rei; assemblea des Partit conservador que's fa seua en tot i per tot s'actitut d'En Maura; En Maura que declara que torna encarregar de Cap des partit conservador. Per noltros aqueis fets e-hu diuen tot, això es, som tan espressius, que es que no veja lo que diuen, será que hi-veu poc.

«Ja les n'ha fet de naufragi an es republicans aqueixa alegriassa que els entrá i els-e va treure des solc i els-e feu sortir de botador, com sabrem sa retirada d'En Maura! Es que no som més que un paners foradats, que tot e-hu vessen.

VII

Remeulos republicans.

Així con foren forts es giscos d'alegría qu'amollaven es republicans, socialistes i demés revolucionaris com saberen que En Maura se retirava, així son estats esglaiosos i esquerdats es remeulos que han fets ara quant han sabut que En Maura ja tornava esser Cap des Partit conservador, unit tot i compacte més què mai, i per lo meteix en disposició d'encarregar des Poder, en cridarlo el Rei.

Això es lo que les'cou, que En Maura torni estar en situació de pujar. D'aquí surten es remeulos que fan ara i s'alguer que mouen.

Com saberen sa tornada d'En Maura an es caporalatge des Partit conservador, romangueren sensa poisons.

En Lerroux i es seus diputats tongueren un ajust per veure qu'havien de fer. Després d'una hora de sucari ets ais, sortiren sensa res an es fus, sensa prendre cap determinació publicadora. També se reuniren es republicans conjuncionistes, i aqueis acordaren donar un manifest a sa nació contra En Maura, anunciant una campanya molt forta contra ell. Un des caporals conjuncionistes, En Salvatella, va confessar que era molt significatiu que En Maura, després de s'entrevista amb el Rei, torni a sa política, i que pertoca an es republicans i sobre tot an es liberals fixars'hi bé.

Sa premsa lliberal generalment alansa tornada d'En Maura a sa política, pero posa títols i emperons a ses declaracions qu'ha fetes.

Sa tornada d'En Maura ha feta casi tanta d'impressió com sa retirada, i n'ha desorientats molts que pretenen de cans veis en política, i hu son de bon de veres.

Per això En Maura segueix essent es tema de casi totes ses converses.— Això demostra s'importancia extraordinaria que tothom li concedeix; i es qui n'hi donen més d'importancia son es seus contraris més grossos.

Lo cert es que a republicans, socialistes i demés revolucionaris sa tornada d'En Maura els es caiguda ben avall; els ha feta perdre sa tramuntana de vista.

Ara hu veurem quia trofi prendrá sa cosa.

Si dia 10 En Lerroux i los seus no destaparen ets acorts que havien presos per amor de sa tornada d'En Maura, les destaparen lo endemà amb gran solemnidad fent a sebre a tothom que ells, units amb tots ets altres republicans, amb sos democrates i amb sos liberals no deixarán entrar pus En Maura ni es conservadors, i juren i perjuren que així hu conseguiran.— Ja se sap que es lerrouxistes a llengo no's donen per nigú, i per bravetjar en voleu amb qui alema; pero llavó en venir s'estrenyer, fan quetxa.— Ara diuen que han de fer un aplec mai vist a Madrid, cridant'hi tots es republicans d'Espanya, per prendre es sus contra En Maura.— ¡Animetes santes! ¡será ferest!

Dia 12 sa «jovintut lliberal» de Madrid en feu un d'aplec a Madrid també contra En Maura i es conservadors.— A's meteix dia en feren un altre de lo meteix a sa «Sala Imperi» de Barcelona ses «jovintuts esquerranes», i tots es discursos que tiraren, feien flamaradeta contra En Maura i En Lacier va; tant que es periódics no han gosat posar tot lo que digue-en, de ferest que va esser. La Pelicia entregá an es Tribunal un atestat de lo que digueren més subversiu aqueils esquerrans fora corda.— Es meteix dia 12 feren altres aplecs es republicans contra En Maura a Castelló de la Plana i a Murcia. A Castelló presidi En Sol i Ortega, que, si troná contra En Maura, troná també contra es republicans caps-jugers, que amb ses seues arrieses desacrediten es Partit i amb ses seues ambicions, miserias i baraias son sa causa principal de que sa Republica no entra.— «Si no mos sabem unir», digué «com hem de sebre governar?»— A Murcia presidi s'aplec En Melquiades Alvarez, que, si d'un vent pegá an En Maura, d'un altre pegá més fort an es republicans. Figurau que va dir que hi havia que fer una triadella d'aqueis per formar un partit presentable, que respecti ses lleis i s'Autoritat. (¡Ara li fan es manec, Mestre Melquiades! ¡Ja hi beuren fresc, si voleu fer de republicans un partit que respecti ses lleis i s'Autoritat! ¡Creisme que tot quant faren envés d'això, será rentar es cap a s'ase, perdent es temps i es lleixiu!».— ¡¿que no sabeu quina la va dir també D. Melquiades? Idó que En Ferrer i Guardia ano era cap in-

tellectual ni cap sabi», i que ell «tendria com una deshonra que En Ferrer fos un representant seu». ¡Això enflocá D. Melquiades an es republicans de Murcia! ¿E-hu sentiú republicanetxos i socialistetxos de Mallorca que estau tot baves i tot fideus amb aquell fusellat de Monjuich; fusellat, no per ses seues idees, sino p'es crims que va cometre promovent i dirigint sa «setmana trágica»?

Pero encara va esser més salat lo que li passá an En Pauetxo Iglesias a Zamora. E-hi feia un aplec l'home, dia 12 també, i s'estava embuiant fil i enflocant barbaridats contra En Maura i contra es conservadors; i cop en sec un des qui l'escoltaven pega crit de «Visca En Maura!» i una bona partda contestaren «¡Que visca!» ¡Ija la tengueren armada: uns defensant En Pauetxo sa major part dientli ses mil llástimes, totes ben merescades, com se suposa. Sa cosa se va emmalleir tant, que En Pauetxo no pogué acabar es sermonetxo que feia, i hagué de buidar més que depressa, per no esserhi demés. Per l'estil son casi tots es triums d'En Pauetxo.

Mambé es republicans de Ciutat s'aplegaren dia 4 per celebrar sa retirada d'En Maura i prendre acorts sobre lo que havien de fer amb lo be que'ls-e deia per esser se retirat En Maura. Acordaren unirse totes ses fraccions republicanes de Mallorca a fi d'estar preparats per lo que puga succeir, vajal per quant entrará sa república, que será la... setmana qui vé o s'altra tot lo més tart, segons cálculs aproximats des republicans que hi diuen més de prim amb això de sebre quant entrará sa República.— Més avall ja en donaren compte més per menut de ses coses que se tregueren des carabassot'an aqueix aplec ses eminencies republicanes mallorquines.

VIII

Més endiumenjat sobre conservadors i republicans

N'hi ha molt de fil a bollir entre conservadors i republicans. ¡O si es conservadors avenien sa bollidura! i que tota sa gent d'orde i de cara i uis els aidassen, aviat estarien cuits es republicanetxos d'Espanya i completament en ridicul.

Dia 11 «La Correspondencia Militar», de Madrid, orga oficiós de sa Majoria de s'Exèrcit, parlant de sa tornada d'En Maura, digué: «Com a monárquics i amants de s'orde, mos felicitem de sa tornada d'En Maura, el qual ha demostrat amb això an es seus vils calumniadors (¿que sentiú siular, republicanetxos i socialistetxos?) que no va esser por lo que'l va dur a retirar-se. Creim que no ha mudat en res ni per res de lo que va dir, quant se va retirar, sobre lo que s'hauria de fer i deixar de fer de sa política espanyola. Lo que sembla, es que s'obri una nova tongada de lluita, una nova campanya que mos va ferm per ses nostres i mos umpl de rioleres esperances p'es bé i pe'ea dignidad de la Patria i per assegurar més i més ses Institucions (sa Monarquia). Si e-hi ha que donar sa batalla!»

¿E-hu sentiú, republicans i socialistes? ¿e-hu sentiú, revolucionaris? Es sentiú des Militars ¿e-hu veis quin es? ¡De donarvos sa batalla, verbo, sa gran planissada, sa gran serronada, sa gran etzufada, sa gran ablanida, totes ses galletes, cireres, castanyes, bolets i caluixos que vos merixeu! I no hu oblideu! A Espanya no hi ha hagut mai per mai cap moviment revolucionari qu'haja capitat bé, que sia arribat a évenit, qu'haja triunfat contra sa voluntat de s'Exèrcit, de sa Majoria de s'Exèrcit! Sensa es estat de s'Exèrcit cap moviment

politic revolucionari ha pogut treure es cap fora de s'aigo ni fer gens de neu.

I s'Exèrcit, per la bona sort, jo grans republicanetxos! jo socialistetxos assoleiat! ben contrari ben vos es contrari. Es evidentri. No'n vol mudes de voltros; lo que vol, ja hu sentiú com vos ho enflocá es diari des Militars: lo que volen es Militars se veu ben clar, es «donarvos sa batalla», espolsarvos sa murta, tocarvos s'arnés, donarvos un bon gipó, ablanirvos ses costelies, assaciavros de ventim i de bescuit d'aquell més rostit. ¡I voltros que vos figuráveu amb sa retirada d'En Maura qu'ara serien quatre dies s'entrar sa República! Naturalment que entrarieu aviat voltros si dias Espanya no hi hagués altres monárquics que moltissims de liberals, que tenen tant de monárquics com noltros de tires! ¡Ja hu crec que entrarieu aviat si En Maura amb tots es qui están per ell i professen ses seues idees antirevolucionaries, se retirassen a ca-seua i no volguessen sebre pus qui l'ha encalsada! ¡Ja hu crec que entrarieu aviat si es Militars fossen des vostre pelatge i estiguesen sens gens agradata de voltros! Pero, gracies a Deu, no hi ha res d'això: vos troben massa lletjos, massa mal-fents, massa mal llavorats. Jo no sé! Es que vos feren amb sa destrá grossa, i amb quatre cops de mal aprenent que no sap agafar s'eina ni un sant remei. Per això jo republicans! jo socialistes! feis aqueixa feisteia, feis por, afartau la gent sols de veurevos, tothom vos fa amples i vos donen p'ets uis totes ses portes per ont voltros si acás haviu d'entrar. Ja hu sabeu massa voltros qu'ara dia i de janer feu coranta anys que sa tancaren aqueixes portes per voltros; les vos tancaren precisament es Militars, En Pavia, donant-vos aquella gran cossa, tan ben pegada, an es pest-terme, i haguéreu de buidar més que depressa, bufant com es moixos! I aqueixes portes no se son tornades obrir per voltros ni a contes, mentres e-hi haja gens de sentiú comú dins Espanya, mentres n'hi quedí gens d'instint de conservació, mentres n'hi romanga gens gens de vergonya, des Cap de Creus a Finisterre, des Pirineus fins an el Mulua i a Larache, que avui, a pesar de voltros, son sa frontera meridional d'Espanya.

Com se suposa, tot això que deim des republicanetxos i socialistetxos, no va en cap manera contra aquells republicans que segons mos contá dia 7 de desembre «El Ideal», no volen sa mort des qui no pensen com ells; que, per fer entrar sa república, no volen escampar ni una gota de sane; que no volen altres armes de propaganda que s'il·lustració general, s'educació des poble, es respecte a totes ses opinions, s'amor an el prófime; que no volen sembrar odis ni rancors; que prediquen sa germanat universal. Des republicans que sien així de bon de veres i que vertaderament fassen això i practiquin tots aqueis principis tan garrits i tan dignes; de tals republicans, que si n'hi ha, serán ben-re-de-pequets desgraciadament; de tals republicans LA AURORA no'n vol dir ni n'ha dit mai res de mal. Noltros només parlam des republicans que tothom veu dins Espanya, fa una cinquantena d'anys, que fan maig per tot arreu contra Deu, contra l'Esglesia, contra Espanya, contra es sentiú comú, es republicans causadors de sa derrera guerra civil i d'ets alsaments de Málaga, de Sevilla, de Valencia, de Barcelona, de Reus, de l'Empurdá, d'Alcoy, de Cartagena; es republicans de ses batalles campals dins Valencia baix de ses ordres d'En Blasco Ibañez, Soriano i Azzati; es republicans de sa «setmana trágica»; es republicans de Ollera, assassins, criminals, bandetjats; es republicans que

se'n van a París per tirar bombes an el Rei d'Espanya; es republicans que tiren una bomba demunt es cotxo del Rei i de la Reina d'Espanya, quant sortien ells dos de casarse, bomba que entre morts i ferits, fa més de cent víctimes; es republicans que prediquen dins es Congrés i practiquen fora des Congrés sa doctrina, sa licitud de s'atentat personal, i proven d'assassinar En Salmerón, En Cambó, En Maura, i son causa inductiva de s'assassinat d'En Canalejas; es republicans, defensors, merdacaners i admiradors d'En Ferrer i Guardia, que se passà la vida cercant trecents homes per matar el Rei i tota sa Família Reial i tots es Ministres i Autoritats de Madrid, i tots es capitalistes, tots es Militars, tots es capellans, tots es freres, totes ses monges, i que deia que contra s'Autoritat i l'Esglesia havien de fer servir es verí i ses bombes, i que sa questió era fer fer ui a tot, arrasarho tot; es republicans que han tengut tant de temps i tenen encara per caporal seu un home que dia 1 de setembre de 1906 demunt un periodic republicà, «La Rebeldia», les passà aqueixes ordres:

—Robaul calau foel mataul abusau de ses novicies! feis fer flamada an es Registres de sa Propiedad i an ets Altars!

Si, de tots aqueix republicans es que parla LA AURORA, com en diu tants d'horrors, quant els-e llansa tants d'anatemes, quant los despara tota s'artilleria, que es tan sovint, Deu no mos ho tenga en retret ni en vanagloria. Amèn!

IX

Més ensiam republicà

Es republicans de Ciutat també sortiren de fogó i tiraren es capell a l'aire com saberen que En Maura se retirava de sa política. No hi cabien de goig i de gaubansa; i s'aplegaren dia 4, com hem dit, an es seu hostel des carrer d'En Danús, i no hu volguen se bre es discursos que tiraren. Basta dir que es seu orga, es nostro bon confrare «El Ideal», ne sortí es dia 4, que li tocava, per porer donarne compte, fil per randa fins dia 11, això es, vuit dies després, quedantse per lo meteix un dissapte sensa sortir. Parlà es primer D. Juan Llopis (¡Deu li ajut allà ont es! ¡Amèn!), i va dir que «sa retirada d'En Maura era sa primera victòria que sa revolució havia obtenguenda demunt sa Monarquia». Aquest D. Juan Llopis hauria dita una veritat com una muntanya de ses més grosses, si En Maura no torna a posarse an es cap de sa política conservadora!

Si, si En Maura no torna a sa política, seria estat allò una victòria fereixa, colossal, de sa República contra sa Monarquia.

Llavó s'alsà D. Benet Pomar (¡Deu li ajut també allà ont es! ¡Amèn!), i vengué a dir, poc sa poc llá, lo meteix que En Llopis, i acabá per donar per mort En Maura. (¡O D. Benet de l'Orde! ¡es morts que vos matau gaudixen d'una salut... envejable! ¡No serviu per fossar, D. Benet! ¡Si, amb això que diguèren, demostràren que no coneixeu es qui son vius i es qui son morts! ¡Aont s'es vist mai donar es vius per morts! ¡Vaja D. Benet! ¡que no vos hi pas p'es cap mai de fer-vos fossar!)

Després parlaren D. Francese Villalonga i Fàbregues, D. Benet Pons i un tal Sr. Agustín, demanant s'unió de tots es republicans. Ara hu veurem si es sermó d'aqueix tres senyors els-e será entrat per una oreia an es republicans, sertintlos tot d'una pe' s'altra oreia.

També se destirá d'un sermonet des seus D. Ferrán Pou, i va dir que En Maura era «una columna des re-

gim monárquic que «baubetjava». Es ver que En Maura es «una columna» i grossa, de sa Monarquia. Lo que no es ver jo D. Ferrán! que baubeig ni s'engrons ni's remèn. Ben fort que está ell! Massa hu sabeu tots es republicans.—També digué D. Ferrán que «sa caiguda d'En Maura» era «obra des republicans». ¡Un poc ne llevarem, D. Ferrán! ¡Ja hi anau calsat per aigo, D. Ferrán, si vos creis haver fet «caure En Maura». ¡Si está més dret qu'an parpal, homo sant de Deu! ¿«Caigut» En Maura? ¡Bona casta de «caigut»! ¡Ja pagariu voltros amb bons doblers ¡estar tan drets i tant demunt es retalons com ell!

També mos va fer a sebre D. Ferrán que En Maura se troba tot solet i abandonat de tothom. A la vista está si En Maura se troba tot solet i sensa negú entorn seu! ¡Pero, D. Ferrán! ¡I que no veis que aqueix uis vostros vos fan dos? ¿Que teniu, don Ferrán, an aqueix uis? ¡Creisme, anau a mostravos a qualque oculista!

Llavó va prendre la paraula aquell tal Daviu que el varen haver de treure per... bon allot de Mestre d'Escoles perque era entrat dias es Magisteri pe' sa porta falsa, i cobrat una partida d'any com a Mestre de s'Estat sensa esserho (heroicidad genuinament republicana), i qu'ara fa s'escola laica de Sóller, aquella escola del dimoni, de primera per apendrehi d'anar a l'infern, de primera per perdrehi tota amor de Deu, tota dignitat, tota religió. ¿Que se pot aprendre a una escola sensa Deu, a una escola contraria a Deu? Tot lo que s'hi pot aprendre es d'esser revolucionaris criminals com es de sa «setmana trágica», com En Morral, com En Ferrer, com En Posa, com N'Artal, com En Pardiñas Tots aqueix no foren més que fruits naturals, inevitables, necessaris de s'escola laica.—Gracies a Deu, aqueixa escola laica de Sóller no té altres deixebles que just sa vintena de pobres allot que entre tots es republicans de Sóller e-hi han poguts enviar.

Finalment s'alsà D. Jeroni Pou, es caporal cabesser de tots es republicans de Mallorca. Exhortá es republicans a s'unió d'ells amb ella, que eels e primetja tant, fa temps; i llavó va dir que En Maura i En Lacierva «reprimiren amb sane motins sensa importancia». I ¿quins motins feren aqueix, D. Jeroni? ¡Ja mos agradaria ferm que mos ne donásseu noves! ¡I váreu dir tambe, D. Jeroni, que En Maura «va comprometre l'Espanya amb sa guerra del Marroc». ¡Ca, homo! ¡Un poc ne llevarem! No va esser En Maura qui comprometé l'Espanya llavó; En Maura no feu més que cumplir es compromisos que Espanya havia contrets a sa Conferencia d'Algeciras! Qui comprometé greüissimament l'Espanya, fóreu voltros republicans amb aquells conats de revolució que promoguèren, que semblaven comanats, ni més ni pus, p'ets inimics d'Espanya, pe' ses Compagnies franceses, esplotadores del Marroc, per que Espanya no s'hi pogués aficar. Si, D. Jeroni, voltros republicans fóreu que amb sa «setmana trágica» comprometéren es bon nom i sa seriedad d'Espanya! ¡Estant l'Espanya compromesa a defensar es seu honor contra ses kábiles del Riff, voltros republicans anáren a moure una revolució dins Espanya! Per això, D. Jeroni, no'n parlev de que amb aquella guerra negú comprometés l'Espanya! ¡Es qui la comprometeren, deshonrantse a si meteix, foren es republicans! ¿E-hu senti, D. Jeroni? Per lo meteix, lo que vos toca, es un bon callar! En lo que també l'esgarreure de tot jo D. Jeroni! va esser en lo que diguèren que an En Ferrer «no el mataren p'es seus actes», sino «p'es seus ideals»! ¡De D. Jeroni nostre! ¡I an-e quin sant vos comanáren

per tirar aqueix sermonet, que, segons mos conta «El Ideal», va esser tan «calent»? Es públic i noteri que an En Ferrer el fusellaren exclusivament per haver promoguda i dirigida «sa setmana trágica», p'es delictes, p'es crims que cometé i va fer cometre durant «sa setmana trágica»! Pero ¿i D. Jeroni? ¡I ¿teniu... pit per perlarvos de ets «ideals» d'En Ferrer? ¡Ets «ideals» d'En Ferrer! ¡I qui no hu sap que ets «ideals» d'En Ferrer eren assassinar amb un dia el Rei, tota sa Família Reial i totes ses Autoritats de Madrid, i llavó assassinar tots es capitalistes, tots es militars, tots es capellans, tots es freres, totes ses monges? ¿Qui no hu sap que ets «ideals» d'En Ferrer eren fer fer ui a tot, arrasarho tot, i usar des verí i de ses bombes contra l'Esglesia i tota Autoritat? ¿Qui no hu sap que ets «ideals» d'En Ferrer, fundant s'«Escola Moderna», no eren de fer obrers entesos, bons empleiats ni res d'homos útils a sa societat, sino anarquistes convençuts, per esfondrarho tot? ¡Quins «ideals» més garrits! ¿no es ver, D. Jeroni? ¡Quins «ideals» més dignes! ¡Serieu de sentir, D. Jeroni, si a negú li passava pe's escudeller d'aplicarvos a vos aqueix «ideals» d'En Ferrer! ¡Com es vella pissa, de D. Jeroni!—En lo que també l'erràren de cap a peus va esser en lo que diguèren que «totes ses nacions civilisades» «se sublevaren contra Espanya» amb motiu d'haver fusellat En Ferrer. ¡No hi ha un tal, D. Jeroni! ¡No es ver res de tot això! ¿Que no sou capaç d'anomenarvosne una que es una de nació civilisada que per aquell fusellament tan just, se sublevás contra Espanya? ¡No foren ses nacions civilisades, no va esser més que sa immunda, sa criminal, sa assassinadora masoneria que sa sublevá contra Espanya. Si, D. Jeroni no va esser més que sa masoneria i tots es titiuers i merdacaners de sa masoneria que sa sublevaren contra Espanya, senzillament perque Espanya havia fet un gran acte de justicia fusellant es gran masonarro d'En Ferrer.

En lo que també anáren ben lluny d'osques, fone en lo que diguèren que En Maura i En Lacierva están «incapacitats per tornar a governar». Això e-hu deis voltros republicans! Sa realitat está seguríssims que dirá una altra cosa. Deixem passar uns quants mesos, D. Jeroni, i e-hu veurem si En Maura i En Lacierva tornarán governar. Voltros deis que no; moltros creim que sí. Veurem es temps an-e qui donará raó. A la cullita se veurá el fesol.

Amb això s'acabaren es discursos d'aquell aplec i acordaren tots es reunits tres conclusions ridicules i propies de caps closos i de caparrins de gri. ¡Bon profit les fassen! Amèn!

X

«El Ideal» i sa «retirada d'En Maura»

Aqueix bon con confrare nostro ha tenguda molt mala sort i poc franc ferm amb so donar compte de «sa retirada d'En Maura». El pobre per donarla a conèixer ben espinzellada, ha estat quinze dies sensa sortir, i l'ha embarbada completament. Basta veure que dia 11, tres dies després de s'assamblea des Partit conservador de dia 8, aont cent dotze diputats i cent tres senadors en nom de tot es Partit declararen que se feyen seu tot quant havia dit En Maura dia 1 i que no volien altre cap de partit més que En Maura; quant tota Espanya era plena de sa noticia d'aqueixa assamblea, i es conservadors de tota Espanya com un sol homo proclamaven En Maura com únic cap possible des Partit i que tots se feyen seu tot quant En Maura havia dit;—mos surt

el pobre «Ideal» dia 11 contant an es pobres «pagans» que'l lletgeixen, que En Maura «veia tot esglaiat que tots es seus li fogien: tropes, majors i soldats» i que se trobava «tot solet» i que ni una mosca ni un mal mosquit se bategava entorn seu. Si, «El Ideal» té pit per escriure dos articles, consagrats de cap a cap a fer veure que En Maura es quedat tot solet, que ja no hi ha casi negú que se'n recordi, que tots l'han abandonat es qui l'havien seguit fins ara!

Pero ¡bons senyors de «El Ideal»! ¿I que veniu de ses Arasses? ¿Que no éreu an el mon dia 9, dia 10 ni dia 11? I si éreu an el mon, ¿com ne vos entaràren de s'assamblea des partit conservador, tenguda an es Senat dia 8? Comprenem perfectament que vos sia caigut tort que En Maura torn esser Cap des conservadors. Lo que no comprenem que negueu sa evidencia, sa realitat, lo que veu i toca amb ses mans tota Espanya, que cap maurista d'Espanya ha deixat En Maura, sino que ha succeit tot lo contrari, que es pocs conservadors que n'estaven una mica decantats, com En Sanchez Toca, ara s'hi son tornats acostar, formant una pinya ben atapida entorn d'En Maura. com mai negú n'havia vista cap de conssemblant entorn d'un Cap de partit polític. ¡Vaja, senyors de «El Ideal», així meteix heu pegada una becada un poc massa grossa!—Això se veu que hu váreu escriure es dilluns o es dimars; i llavó ni el dimegres, ni el dijous, ni es divenres ja no vos cuidàren de lo que havia ocorregut devers Madrid i an ets altres endrets d'Espanya, que contradigués lo que havieu escrit; i per això sortiren es dissapte tot xarpats amb aquelles neus de que En Maura era romás totsolet perque tothom li era fuit, i ja negú se recordava d'ell! Per l'amor de Deu, senyors de «El Ideal»! No es possible esser periodistes i badar tant! Es precis, bona gent, anar més uis espolsats! ¡Vaja quins «avançats» que mos resultau! ¡Gent de... «El Ideal», fera son! que sa «novia» vos fuig!... Bon re-de-receitri! ¡Ja dormireu an esser merçts!

XI

Una costerada an es republicans de França

Aqueix republicans son anats molt re voltosos aqueix dies amb s'elecció de President de sa República. Es republicans de per aquí mos fan sempre es cue de s'oreia malalt jurant i perjurant que amb sa República totes ses coses se fan segons sa llei, sensa que negú trega cap peu des sole. I do ara s'es vist a França amb escándol ben oiós que hi ha hagut; es estat que un fi d'aquell Ministre d'allá, Mr. Bertheaux, que un aereoplá li espeltri es cap, ara demaná a vuitanta quatre diputats i senadors devers dos millions de francs que aquell Bertheaux los havia deixats per tenirlos pe' sa ganya p's dia que haguessen d'eleger President de sa República, càrree que dit Bertheaux volia aglapir. Com es fi ja no se trobava an es cas de poderlos demanar es vot perque el fessen tal President, s'acostá an es Govern, i amenassá de dur aixe an es Tribunal si aquells diputats i senadors no li tornaven aquells dos millions de francs; i, si ne, que mouria un escándol. Es Govern procurá calmar aquell jovenot, pero ell no ablania sa partida, i seguia amanassant, fins que un des Ministres actuals, Mr. Pams, que també aspirava a President de sa República, comprá an es fi d'En Bertheaux aquell crèdit contra es vuitanta quatre diputats, per tenirlos pe'sa ganya p'es dia de s'elecció de President.

¿No es ver que tot això es molt... «edificant», i una prova més de que dins una república son possibles tanta

de desgavells, atrocitats i immoralitats com dins sa Monarquia més desgavellada i més corrompuda? I es republicans que se figuren que, si

entrava sa República, a l'acte ja tendrien la Seu plena d'ous! Un rava tort tendrien ells, es grans biduins babaluets!

DE TOTES ERBES

En Pera Caterze

(segueix)

I heu de creure i pensar i pensar i creure que, com En Pere, a's vespre, se presenta an el Rei a veure quina feina havia de fer lo endemà, tota vegada que ja no hi havia pus terra que llaurar, el Rei li diu:

—Mira, te'n aniràs demà a tal castell a durme un serró de dobles de vint que hi tenc penjat a una estaca, dins sa cambra de més endins.

—I que el me deixaràn prendre es qui guarden es castell? diu En Pere.

—Tant si volen com si no volen, tu m'has de dur es serró, diu el Rei.

—Jo només le hi deia, diu En Pere, per que llavò no hi haja eclips i esclops, com bellament poria succeir.

El Rei no li contestà an això, i el deixà en banda. I En Pere lo endemà dematí ja li ha collat cap an aquell castell; però era partit davant ell es propi del Rei, que arribà primer, i va dir an es soldats:

—En veure un homo així i així que s'acostarà an es castell, espediu a despararli tots es canons. Sa qüestió es no deixar-lo acostar an es castell per que ses seues intencions no son gens bones. Per lo meteix vel·lauri bé's ble, que no vos ne fassa qualcuna.

I En Pere «tris-tras» cap an es castell. Tant s'hi arribà a acostar, que es soldats que estaven a l'aguait, l'afinen; i com el tenen a un centenar de passes lluny, ja li diuen:

—Germà! feis la bondat de tornar arreta, si no voleu una magrana p'es morros!

—Ara es hora de magranes! diu En Pere, tot remolest.

I segueix tris-tras cap an es castell; i aquells soldats no'n taiaren pus: comensen a desparar canons i més canons an En Pere.

I que me'n direu? Ell En Pere, cada bala que se veia venir, l'amparava amb una ma, i la tornava tirar a sa boca des canó d'ont era sortida, i sa bala romanía clavada dins aquell canó, i el dimoni que la tregués d'allà dins.

Amb això es soldats despararen tots es canons que tenien i no els e quedà temps per tornarlos parar, i per lo meteix En Pere ja va esser davant sa portassa des castell, i «toç! toç!» a ses portes, tancades i amb ses barres d'arrera.

I ses portes ja hu crec! no s'obrien, i En Pere «toç! toç!»

—Al·lots! arribà a dir an es dedins. ¡Ses herbes se son acabades! ¡Obriu si no voleu que vos esbuc ses portes amb so primer cop de puny; i llavò si que no vos n'escapau cap de voltros! ¡Amb un altre cop de puny perhom, vos pas per ui sa post des pit! però ben passada per uil sabeu? I no hi bovetgeu amb Na Rossa, que no vos tir qualque cosa!

Com es soldadets sentiren aqueix rossinyol, s'esclamaren:

—Si amb sa ma mos ha amparades ses bales i les mos ha tornades entaferrar dins es meteixos canons, ¿com no ha d'esbucar ses portes amb un cop de puny? i com no n'ha de fer una coca de tots noltros llavò? ¡No hi ha altre remei que obrirli, i demanarli perdó d'agenoiats i donarli lo que mos demanará, si hu tenim!

Dit i fet se'n van as sa portassa, liven ses set barreres de darrera, i obrin, i s'agenoién tots davant En Pere, gement i plorant i dient:

—Germanet, digau que voleu que fassem! Perdonau mos per l'amor de Deu! que això que vos hem fet, es que mos ho havien manat! ¡Germanet, noltros no som més que uns missatges de manament, i de manament baix de pena de mort! ¡No hu hem fet per mal de tirarvos totes aquelles magranes! ¡Es estat d'orde que teniem del Reil! ¡Perdó, germanet! ¡perdó!

—¡Per part meua quedau perdonats! diu En Pere. I així meteix aquei Rei

nostro té ses seues coses! M'envia a mi a durme'n es serró de dobles de vint que té dins sa cambra de més endins, i an es meteix temps vos envia a voltros aquí que m'entaferreu aquei raig de magranes que m'heu entaferrades, que, si jo no vos vel·lauri tant es batuts, estaveu ben esposats a devallarme una ceia, o ferme un escal·lebit an es front o a sa closca o una merxa o un cop blau aont se vuia; i qui se'n hauria duites ses tornes, seria estada sa meua pobre corpora, que tampoc no hi inculpava res. Bonol tot això ja es passat, gracies a Deu. Ara lo que interessa es que'm mostreu sa cambra de més endins i me'n duré es serró de ses dobles de vint!

—Però, germanet! digueren aquells soldats, ¿i es el Sr. Rei que vos envia a durvosne aquei serró, i el mos fa gòrdar a noltros tan ben gòrdat baix de pena de la vida dins aquei castell?

—El Rei meteix es que m'envia, diu En Pere, i ses raons sien acabades! ¿Aont es sa cambra de més endins?

Aquells soldadets, més retrgirats que un cuc li mostren aquella ditxosa cambra le hi obrin ell e-hi entra, veu es serró penjat a una estaca, el paupa, veu que hu es ple de dobles de vint, el se posa demunt una espalla, i ja li ha collat de d'allà cap a ca'l Rei.

I es soldadets, que'l se miraven de dalt es castell, tot estorats, tremolant encara des retrgiró que duien, i no s'aturavan de dir:

—¡De bona mos som escapats! ¡Això no es cap homo! ¡Això es un dimoni! ¡No li veuen ses banyes ni sa coa ni es peus forcats; pero es que les du estojats! ¡Iventura que se veu que no ha d'esser venjatiu! Si hu fos estat gens, en feia una coca de tots noltros. I ¿amb-e quin sant devem haver tengut ho? Pero i ara ¿com quedam davant el Rei? ¿Que mos ha de dir, quant venga i no trop es serró de dobles de vint de sa cambra de més endins? Bé! Noltros porem dir: el se'n dugué es que Vossa Reial Majestat envià a dur-lo-sen! ¿Que havien de fer noltros? ¡Havien d'aturar que ell complís ses ordes que duia de Vossa Reial Majestat!

I mentres tant En Pere tris-tras tris-tras cap a ca'l Rei.

E-hi arriba, el Rei el guipa, i ja li diu:

—¡Ola Pere! ¿tu per aquí? ¿Vol dir el me dus an es serró?

—¡Vaja si le hi duç! diu En Pere. ¡No'n mancaria altra que no le hi dugués! ¿Que me'n ha manada cap mai de feina que no la hi haja feta jo?

—¡Es ver, diu el Rei. Ets de lo més creient!

—Però així meteix, Sr. Rei, diu En Pere, Vossa Reial Majestat te unes coses ben rares, i me perdón allà on es!

—Com es ara? diu el Rei. ¿Que has tengut res de nou?

—No he tengut, pero anava a ma de tenir! diu En Pere.

—I ¿que es estat, Pere? diu el Rei. ¡Veiam! ¡conte'm-ho!

—¡No hu sap Vossa Reial Majestat que es estat? diu En Pere. ¿No sap ses ordes qu'havia enviades an es soldats des castell sobre entaferrarme aquei raig de magranes que m'han entaferrades com jo arribava, que si jo no estic tan alerta, m'exceiaven o me fe en un escal·lebit an es front o a sa closca o merxa o cop blau a qualque altra bandal Ventura que jo els-e vel·lava es batuts, i els he tornades tirar per que les se menjassen ells an aquelles magranes, per que an aquelles saons jo no estava en boca. I llavò no me volien obrir sa portassa! Les he fet s'ofertes d'esbucarlos ses portes i llavò de passarlos per ui sa post des pit, i a les-hores m'han ubert, i m'han dit que dispensás, que era d'orde de Vossa Reial Majestat que m'havien feta aquella rebuda. Jo no hu he volgut endar·cellar, sino que els he dit que me mostrassen, més que depressa, sa cambra de més endins; la'm mostren, e-hi

entr. afin es serró, l'aplec, i valtaquí, Sr. Rei! I me diga si per avui té altres feines que manarme.

—No, Pere, diu el Rei, poràs reposar fins demà dematí, que ja te diré quina altra tasca serà sa teua. Ara ves-te'n an es cuiner, que es segur que't deu tenir a punt ses catorze elles de faves, es catorze pans i demés carro-portal.

Així va esser: es cuiner le hi tenia ja a punt de pastora mia, i En Pere ja s'hi aborda, i allà «nyam!» «nyam!» fins que hu va haver des-solat tot, que no deixà rois ni regataia, i llavò se'n anà ben revel·lo a fer una volta per la ciutat, bras sonant i oreia fumant.

El Rei, com En Pere el va haver deixat, va romandre pensatiu de tot.

—Sobre tot! sobre tot! va dir ell. ¡Ell aquest Pere no té barrera! ¿Que havia de creure jo que es soldats des castell no'n fessen una coca, desparantli tota s'artilleria! ¡Idó bé! ¡ell es dimoni, segons veig, els ha amparades ses bales, amb sa ma i els ho ha entaferrades a ells per més burla i afronta! De maeira que an aqueix dimoni d'homo ses bales no li fan res! ¡e-hi juga com que jugar a la pilota! ¡I ara hu veurem com mos me desfarem d'ell! Per que lo que's diu jo no'l vui pus aquí dins! ¡No he mester qu'un dia li agaf sa mosca, i mos fassa benes a tots! ¡Tampoc no tenc sa vida avorrida!

Com prou se va haver fet cloquetjar es cap, el Rei se va treure aquesta:

—No res, demà fas posar un retgiment de soldats ben amagats dins es jardí. Jo hi enviaré llavò En Pere a dur un viatge de taronges amb un ase, i mentres ell cuirà ses taronges, es soldats l'arcabusetjarán fins que sa seua corpora sia més foradada que qualsevol filacs! Així en sortiren d'una vegada!

I dit i fet, el Rei passa orde de que lo endemà dematí a trenc d'auba es posi un retgiment de soldats dins es jardí, pero ben amagats ets soldats per tots es recons decantats des tarongers, que feien un rol·lo a's mig; i es soldats tots amb sos arcabussos parats i barres altes i ses monicions devora ells per poder fer foc fins que fos mester.

(acabaré)

JORDI DES RECÓ

Ah idò?

Es diari catòlic de Bilbao «El Porvenir Vasco» ha visitada sa nostra Redacció i mos demana es camvi. Le hi hem concedit de tot cor. ¡E-hu veis, jo grans bobians! que escandaiu per tot que an es mallorquí negú l'entén fora de Mallorca, i que per això val més escriure en foraster? ¡E-hu veis com fins i tot a Bilbao, dins es cor de Vasconia, l'entenen an es mallorquí nostro de la pagnesia, que es es mallorquí més enrevisclat i més mal de desllatigar?

Per coletgir si convé més es castellà o es mallorquí, basta recordar lo que era LA AURORA quant s'escrivia en foraster i lo que va créixer tot d'una que se va escriure tota en mallorquí i sensa gens de metáfara de foraster. Quant sortia casi tota en foraster tenia una tirada de 400 a 500 exemplars; ara que surt tota en mallorquí sa tirada es de 1800 a 2000. ¿Que tal, Pascual?

J ara escollau

EN VERA-VEU

«El Rayo» blasfemant

S'altre dissapte *El Rayo* publicava una décima... desbaratada, però ben desbaratada, blasfemant de Deu.

Deya que Deu es un «ente (un fantasma) lly (o producte) de sa por de s'homo». — ¡Mentida, escriguedor d'*El Rayo*! No es ver això. Mentiu, per que se veu que parlau'a s'en-revés. Deu no es estat mai lly de sa por ni de sa temor de s'homo. Tot lo contrari: es sa por, sa temor de s'homo que té per motiu sa existencia de Deu, anterior a s'existencia de s'homo.

I deya també, preguntant i dirigintse a Deu: «Per que, si es ver que existeix, no existeix dis sa meua conciencia?» — ¡Horror! Jo a un homo qui s'expressa d'aquesta forma, li diria,.... qualsevol

cosa. Per que ¡es ver! se'n necessita poca, ben re-poca de civilisació; se necessita esser arribat a un grau de barbarie, de seuvaigisme, d'animalitat, d'irracionalitat imponderable per un declarar ubertament, per un negar a les totes que Deu existeix per sa fútil raó de que un no el se sent ja dins sa seua conciencia. Per que, digaume, o escriguedor d'*El Rayo*! tan incivilisat sou ja que no sabeu distingir es bé des mal, que tant vos es obrar es mal com es bé, que ja sa conciencia no vos remorària ben fort si cometeu un assassinat, un adulteri, un robo, un pecat de calumnia? ¿Tan incivilisat sou—que, en fer una cosa mal feta, no sentiu una veu interior, una veu que hem convengut de dirli conciencia: que proclama ben ubertament quins son es preceptes de s'orde moral etern, una veu que parla, tant si s'homo vol com no, tant si está per sentir remordiments com si no hi está, en nom d'un Suprem Llegislador Moral, que es Deu? ¿Tan dolent, tan incivilisat sou que mai en sa vostra vida coneixeu, contra sa vostra voluntat i tot, si obrau bé o si obrau malament?

Vos, o escriguedor de *El Rayo*, no m'ho negareu que mai hágeu sentida aquesta veu interior i profunda que recrimina es mal qu'un fa i alaba es bé qu'un obra. Tant si vos agrada com no, moltes vegades heu sentida aquesta veu, sa veu de sa vostra conciencia, que mentres tengueu un espiral de vida, l'hauréu de sentir en presencia des vici o de sa virtut.—Idó aquesta veu, aquesta acusació interior des mal, aquesta alabansa interior des bé, es es testimoni, es sa demostració més forta de s'existencia de Deu; es sa meteixa veu de Deu que dins noltros governa i dirigeix es nostros sentiments i es nostros afectes pes camí de sa salvació eterna. Amb aquest sentit es que Deu existeix dins sa nostra conciencia inevitablement.

¿En no esser que s'escriguedor d'*El Rayo* no sia animal racional com ets altres...?

Secció local

Diumenge passat comensaren an es Convent de St. Vicens Ferrer es gainari de Sta. Catalina de Sena. i seguirá cada diumenge fins que estiga acabat. Mala manacorins, si vos n'aprofitau!

A So'n Negre feren «Els Reis», i ben bé que sortiren, i una gernació grossa que hi acudi. Diuen que el Rei-herodes e-hu va fer tan bé i tan bé.

An es cassino des republicans se fan balls de màscara, pero sembla que hi acudixen poques balladores ferm, gracies a Deu. Es que tals balls fan molt republica, i ses dones no'n son gaire afectades de tal xim-xoram. Beníssim!

Ja comensen a veure qualque fressa que mos anuncia que s'acosten es «derrers dtes». Ses fresses de carnaval son ses més inofensives.

El Sr. Bal·le ha feta una crida de que eaurán amb una multa de 25 pessetes tots es qui se desfressin de vestits esglesias-tics o de relligiosos o de funcionarios de s'Estat Civil.

Molt bé, Sr. Bal·le! Per aquí per aquí! ¡No afliuxi, Sr. Bal·le!

Uep!

Dissapte passat mos passà per alt una errada de caixa. Dins s'article «Parlemne de sa retirada d'En Maora» a sa retxa 11 sortí «tort» en lloc de «fort». De manera que, en lloc de sortir que es partit conservador es es més «fort» d'Espanya, qu'era lo que havien escrit, sortí que era es més «tort». Tipogràficament tot se reduex a posar una «t» en lloc de una «f». Mirau si basta poc per capgirar ses coses!